

Asia: VN/15319/2024

Valtioneuvoston periaatepäätös yrittäjyydestä, päivittäminen

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään koskien valtioneuvoston periaatepäätöstä yrittäjyydestä

Lapin ELY-keskus kiittää lausuntomahdollisuudesta ja pitää periaatepäätöksen linjauksia kannatettavina. Lapin ELY-keskus yhtyy Keski-Suomen ja Kainuun ELY-keskuksien antamiin lausuntoihin ja lisäksi haluaa nostaa esiin seuraavat, täydentävät näkökulmat.

Kansainvälinen rekrytointi ja sen tavoitteet

Periaatepäätöksen mukaan tavoitteena on, että suomalaiset yritykset koosta ja sijainnista riippumatta osaavat ja uskaltavat rekrytoida tarpeisiinsa sopivia osaajia myös ulkomailta. Tavoitteeksi on kirjattu rekrytointikynnyksen madaltaminen toimivin julkisin palveluin, jotka takaavat sujuvat ja luotettavat lupamenettelyt sekä nykyaikaisen asiointipolun ennen ja jälkeen maahantulon.

Kansainvälistä rekrytointia tukevien julkisten palvelujen toimivuutta tulisi sujuvoittaa myös saatavuuden ja saavutettavuuden osalta. Tällä hetkellä verotoimiston toimipisteet voivat olla monen sadan km:n päässä yrityksestä ja niiden aukioloajat rajoitetut. Kausityöluvan rekisteröinti ja sen jatkoluvan saaminen edellyttää työntekijän fyysistä käyntiä myös maahanmuuttovirastossa, jolla toimipisteitä niin ikään on hyvin harvassa esim. Lapissa. Ainoa maahanmuuttoviraston toimipiste sijaitsee tällä hetkellä Rovaniemellä. Tämä edellyttää esimerkiksi inarilaisilta matkailuyrityksiltä, että ne kuljettavat kausityöntekijänsä n. 600 edestakaisen matkan toimipisteelle. Yksittäisellä yrityksellä saattaa yksistään olla yli sata kausityöntekijää, joita pitää kuljettaa satojen kilometrien päähän rekisteröitymään ja tunnistautumaan kasvokkain tiettyinä rajoitettuin maahanmuuttoviraston, DVV:n tai veroviraston aukioloaikoina. Kausityöntekijöiden saaminen on monessa yrityksessä toiminnan ja kasvun edellytys ja kausityöntekijöiden tarve esim. matkailussa on edelleen kasvamassa.

Olisi selvitettävä, voisiko tunnistamista ja rekisteröitymisprosesseja digitalisoida ja edistää yhteiskäyttöistä tunnistautumista, koska nämä samat kausityöntekijät on tunnistettu jo maahan tullessa ja/tai lähtömaalähetystössä.

Työnantajayrityksen pitää myös syöttää työnantajatietoja jokaisen oleskelulupa-asiakkaan osalta erikseen viranomaispalveluun. Tämä voi tarkoittaa satojen asiakkaan tietojen erikseen täyttämistä. Tätä prosessia tulisi kehittää niin, että työnantajan perustiedot olisivat siirtyviä ja automatisoituja kaikkiin ko. yrityksen työntekijöiden työlupahakemuksiin.

Myös pankkitilien saatavuudessa ulkomaalaisille työntekijöille on ollut ongelmia ja estäneet käytännössä palkan maksun kausityöntekijälle. Pankkitilin avaaminen edellyttää todistusten ja asiakirjojen esittämistä kasvokkaisessa tapaamisessa. Tätäkin prosessia olisi hyvä pystyä sujuvoittamaan esim. ulkomaalaisten yhteiskäyttöisen tunnistautumispalvelun avulla.

Digitalisaatio ja sen tavoitteet

Yrittäjyyden periaatepäätöksessä on nostettu esiin palveluiden digitalisaation edistäminen erityisesti liiketoimintamahdollisuutena. Saman aikaisesti yritysten riippuvuus digitaalisista palveluista kasvaa jatkuvasti. Periaatepäätökseen olisi hyvä lisätä tavoitteeksi myös osaamisen lisääminen digitaalisten palvelujen hyödyntämiseen ja kehittämiseen kuin myös yritysten tietosuoja- ja tietoturvaosaamisen nostaminen. Tällä hetkellä hyvin monen yrityksen tietoturva on edelleen erittäin haavoittuva ja voi olla helppo kohde erilaisille verkkohyökkäyksille ja -häirinnälle.

Huikuri Satu
Lapin ELY